

Turun kaupunkiseudun MAL-sopimus 2020-2023/Turun MAL-kaupunkiseudun loppuraportti

Kaupunginhallitus 13.05.2020 § 127

Tekninen lautakunta 25.05.2019 § 35

Tiivistelmä: Turun kaupunkiympäristötoimiala pyytää Paimion kaupungin lausuntoa Turun kaupunkiseudun MAL-sopimusluonnoksesta 2020-2023. Lausuntoa pyydetään 27.8.2019 mennessä. Kaupungin lausunnon antaa kaupunginhallitus. Sopimusluonnos ja lausuntopyyntö ovat oheismateriaalina.

Uusi sopimus on jatkoa nykyiselle vuosien 2016-2019 Turun kaupunkiseudun maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL)-sopimukselle, joka taas oli jatkoa Turun kaupunkiseudun MAL-aiesopimukselle 2012-2015. MAL-sopimus perustuu Turun kaupunkiseudun 13 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämistä. Sopimusluonnos on kirjoitettu entiseen tapaan neljälle seuraavalle vuodelle, mutta uuden hallituksen hallitusohjelman mukaan sopimukset olisivat 12- vuotisia. Asia tarkentunee syksyn aikana. Samoin uuden hallituksen linjaukset saattavat vielä tarkentuessaan muuttaa sopimuksen sisältöä ennen sopimuksen lopullista hyväksymistä. Sopimus on alkuperäisen aikataulun mukaisesti tarkoitus hyväksyä vuoden 2019 lopussa. Turun kaupunkiseudun MAL-työryhmä päätti kokouksessaan 12.6. lähettää sopimusluonnoksen lausunnoille.

Esittely: Sopimuksen tavoitteena on luoda edellytykset seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotonttitarjonnalle ja asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja maankäytön paremmalle yhteensovittamiselle. Tavoitteena on edistää vähähiilistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää ilmastonmuutoksen torjumiseksi, sekä mahdollistaa sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus.

Otsikkotasolla on kirjattu teemoina Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä, jonka osina Viihtyisä ja vetovoimainen jalankulku- ja pyöräilykaupunki (kaikissa taajamissa), palveleva joukkoliikennekaupunki sekä kestävä autoliikenne ja sujuvat elinkeinoelämän kuljetukset. Edelleen teemoina kirjattu: Asuminen ja elinympäristön laatu; elinvoimainen ja houkutteleva kaupunkiseutu sekä Seudun elinvoimaisuus; kilpailukykyinen Turun kaupunkiseutu osana Etelä-Suomen kestävästä asunto- ja työmarkkina-alueella.

Sopimusluonnoksessa määritellään sopimuskauden 2020-2023 toimenpiteet, joilla kehitys Turun kaupunkiseudulla myös pidemmällä tähtäimellä pysyy tavoitteiden edellyttämällä uralla. Sopimukseen on sisällytetty vain keskeisimmät, vaikuttavimmat ja kuntien keskinäistä ja /tai kuntien ja valtion yhteistyötä edellyttävät maankäyttöä,

asumista ja liikennejärjestelmän kehittämistä koskevat toimenpiteet. Sopimusluonnoksessa on esitetty kaikkiaan 50 eri toimenpidettä jakaantuen eri teemoihin. Suuri osa toimenpiteistä ei aivan kehyskuntia, kuten Paimio, koske, mutta ovat toki kaupunkiseudun kannalta tärkeitä.

Lähijunaliikenne on huomioitu toimenpiteessä 46: Laaditaan alueellisen junaliikenteen edellyttämät asemapaikkojen kehittämissuunnitelmat. Kunnat varautuvat yleiskaavoissaan lähijunaliikenteeseen. Lähijunaliikenteestä olisi ehkä toivonut vielä konkreettisempaa toimenpidettä. Lähijunaliikenteen aikaansaaminen välille Turku-Salo on jo pitkään ollut Paimion kaupungin tavoitteena.

Paimionkin kannalta on merkittävää, että sopimuksessa on mainittu toimenpide 4: Valtio osoittaa Turun kaupunkiseudun kunnille rahoitusta pieniin ja kustannustehokkaisiin liikennehankkeisiin (ns. MAL-raha) sopimuskaudella x milj. euroa ja edellyttää kuntien käyttävän vastaavan summan. MAL-rahoitus kohdistetaan toimenpiteisiin, jotka parantavat erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä sekä liikenneturvallisuutta. Kunnat voivat kohdentaa oman vastinrahoituksensa myös katuverkolle toteutettaviin kohteisiin. Paimion kaupunki on saanut MAL-rahaa väylien rakentamis-/ parantamishankkeisiin molemmilla aikaisemmillä MAL-kausilla. Tosin kaudella 2012-2015 Paimio ei sille myönnettyä rahaa käyttänyt.

Valmistelija ja
lisätietoja antaa:

Tekninen johtaja Markku Kylén, puh. 02 474 5400

Päätösehdotus:

Tekninen johtaja:

Tekninen lautakunta toteaa lausuntonaan Turun kaupunkiseudun MAL-sopimusluonnoksesta seuraavaa:

- MAL- hankeohjelmärahoitus tulisi pysyä vähintään nyt päättymässä olevan sopimuskauden tasolla (valtio 5 milj. € ja kunnat 5 milj. €). Summat tulisi kirjata sopimukseen.
- Lähijunaliikenteen osalta toivotaan konkreettisempaa toimenpidekirjausta pyrkimyksestä lähijunaliikenteen aloittamiseen, kuin mitä on esitetty toimenpiteessä 46.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 21.08.2019 § 195

Päätösehdotus:

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus antaa teknisen lautakunnan esityksen mukaisen lausunnon Turun kaupunkiseudun MAL-sopimusluonnoksesta.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano: Turun kaupunkiympäristötoimiala

Kaupunginhallitus 13.05.2020 § 127

Turun kaupunkiseudun kuntien ja valtion välisen maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen (MAL-sopimus) 2020-2023 valmisteluryhmän kokouksessa 21.11.2019 oli käsittelyssä luonnos MAL-sopimukseksi. Se jäi kokouksen jälkeen odottamaan valtion edustajien linjauksia ja hyväksyntää sopimuksen sisällöksi. Seuraava valmisteluryhmän kokous piti olla 16.1.2020, mutta valtion taholta se peruutettiin.

Valmisteluryhmän kokous pidettiin lopulta 30.4.2020. Siinä käsittelyyn tuli 21.11.2019 esitetty MAL-sopimusluonnos, johon valtion edustajat olivat tehneet omat muutosehdotuksensa. Esitetyt muutokset olivat erittäin merkittäviä ja ne käyvät ilmi oheismateriaalina olevasta sopimusluonnoksesta, jossa

- poistettavaksi esitetyt kohdat on yliviivattu ja
- muutettavat kohdat on merkitty keltaisella

Luonnollisesti osa muutoksista on joko pieniä tai muutoin helposti hyväksyttäviä. Kaikkein merkittävin muutosesitys oli kohdassa 20, josta oli poistettu kaikki siinä esitetyt kohteet (oheismateriaalin sivut 7-8). Muita merkittäviä olivat poistot kohdissa 37, 39 ja 40 sekä luvun 6 poistaminen (oheismateriaalin sivut 11-12). Nämä esitykset tulivat kuntaosapuolelle yllätyksenä.

Valmisteluryhmän kokouksessa 30.4.2020 esitetyt muutokset käytiin läpi ja kuntien näkemyksenä tuotiin esille, että osa muutoksista on niin merkittäviä, että se vaarantaa koko MAL-sopimuksen syntymisen. Seuraava valmisteluryhmän kokous sovittiin pidettäväksi perjantaina 15.5.2020.

Turun kaupunkiseudun MAL-sopimukseen kuuluvat kunnat pitivät oman neuvottelukokouksen pääosin kuntajohtajatasolla 6.5.2020. Tämän perusteella laadittu neuvotteluesitys on esityslistan oheismateriaalina. Siinä on punaisella merkitty sopimusluonnokseen esitettävät muutokset.

Pieniä hankkeita koskien voidaan todeta, että molemmat Paimiota koskevat hankkeet sisältyvät MAL-sopimusluonnokseen. Paimiontien kevyenliikenteen väylä Tammisiltaan sisältyy kohteeseen 5 ja Kaaritien sekä Alvar Aallon tien kiertoliittymä kohteeseen 12.

Kaupunginjohtaja esittelee asiaa lähemmin kokouksessa.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus	Kaupunginhallitus merkitsee tietoonsa saatetuksi MAL-sopimuksen 2020-2023 valmistelun ja käy keskustelun asiasta saamansa selvityksen perusteella.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 03.06.2020 § 160

Turun kaupunkiseudulle on valmisteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus vuosille 2020–2031. Neuvottelutulos valmisteluun osallistuneiden osapuolten kesken saavutettiin 29.5.2020 ja päätettiin lähettää sopimuksen osapuolille hyväksyttäväksi. Sopimuksella edistetään Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteiden ja toimenpiteiden, valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden toteutumista Turun kaupunkiseudulla sekä seudun kuntien yhteisesti hyväksytyt rakennemalli 2035 toteuttamista. Sopimus on jatkoa Turun kaupunkiseudun kuntien ja valtion väliselle MAL-sopimukselle 2016–2019.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus perustuu Turun kaupunkiseudun 13 kunnan ja valtion yhteiseen tahtotilaan seudun kehittämistä. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien keskinäistä yhteistyötä ja suunnitteluyhteistyön jatkuvuutta, kumppanuutta seudun kuntien ja valtion välillä sekä osapuolten yhteistä sitoutumista seudun kehittämistä koskeviin tavoitteisiin ja niiden edellyttämiin toimenpiteisiin. Sopimuksen tarkoitus on varautua pitkäjänteiseen kehitykseen ja tarvittaessa voimistamiseen tulevilla sopimuskausilla.

Sopimuksen tavoitteena on luoda edellytykset seudullisesti tarvetta vastaavalle monipuoliselle asuntotontitarjonnalle ja asuntotuotannolle sekä liikennejärjestelmän ja -investointien ja maankäytön paremmalle yhteensovittamiselle. Tavoitteena on edistää vähähiilistä ja kestävästä yhdyskuntarakennetta ja sitä tukevaa liikennejärjestelmää ilmastonmuutoksen torjumiseksi, sekä mahdollistaa sujuva arki, työmarkkinoiden toimivuus ja elinkeinoelämän elinvoimaisuus. Tavoitteena on torjua segregatiota ja asunnottomuutta sekä edistää asuinalueiden monimuotoisuutta ja alueiden asuntokannan monipuolisuutta. Kaupunkiseudun liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteena on kasvattaa kestävien liikkumismuotojen osuutta liikennesuoritteesta, parantaa liikenneturvallisuutta ja lisätä työpaikkojen ja palveluiden saavutettavuutta.

Sopimuksessa määritellään Turun seudun 12 vuoden kehityspolku ja tavoitetila vuodelle 2030+ maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämistoimenpiteiden osalta. Kehityspolun toimenpiteitä ja toteutumista tarkastellaan ja täsmennetään rullaavasti hallituskausittain. Tässä sopimuksessa määritellään keskeisimmät, vaikuttavimmat ja kuntien keskinäistä ja valtion yhteistyötä

edellyttävät toimenpiteet vuosille 2020–2023, joilla kehitys Turun kaupunkiseudulla myös pidemmällä tähtäyksellä pysyy tavoitteiden edellyttämällä uralla. Lisäksi sopimus sisältää seudun kuntien ja Varsinais-Suomen liiton priorisoidut näkemykset raide- ja tieyhteyksien kehittämistavoitteista vuoden 2023 jälkeiselle ajalle valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa huomioitavaksi.

Varsinaisia toimenpiteitä sopimus sisältää yhteensä 44 kappaletta. Toimenpiteet on jaoteltu seuraaviin kolmeen teemaan:

- Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä
- Asuminen ja elinympäristön laatu
- Seudun elinvoimaisuus

Toimenpiteet muodostavat laajan monipuolisen kokonaisuuden tavoitteiden toteuttamiseksi. Näiden toimenpiteiden toteutumista tullaan seuraamaan valtion ja kuntien muodostamassa yhteisessä seurantaryhmässä. Sekä valtio että kunnat sitoutuvat tällä sopimuksella toteuttamaan ja edistämään näitä toimenpiteitä. Sopimus tulee voimaan, kun se on kaikkien osapuolten osalta hyväksytty ja allekirjoitettu.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus:

Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 29.5.2020 päivätyn valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisen Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2020-2031.

Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tarvittaessa hyväksymään siihen vähäisiä muutoksia.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 10.06.2020 § 28

Päätösehdotus:

Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto hyväksyy 29.5.2020 päivätyn valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisen Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2020-2031.

Kaupunginvaltuusto oikeuttaa kaupunginjohtajan allekirjoittamaan sopimuksen sekä tarvittaessa hyväksymään siihen vähäisiä muutoksia.

Päätös Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Hyväksytty Turun kaupunkiseudun MAL-sopimus 2020-2031 on pöytäkirjan liitteenä n:o 11/2020.

Kaupunginhallitus 21.08.2024 § 189
406/00.04.01/2020

Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen 2020 – 2023 seurannan loppuraportti on valmistunut. Loppuraportti liitteenä.

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jussinmäki Jari

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee loppuraportin tiedoksi ja lähettää sen edelleen tiedoksi kaupunginvaltuustolle.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.